

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 380435	“ESLOVENIA LIBRE”	
Redacción y Administración: Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6) Buenos Aires, Argentina	Año (Leto) X (5)	BUENOS AIRES. 29. MAJA (MAYO) 1952
		No. (Štev.) 19.
		CORREO ARGENTINO (Procedencia) FRANQUEO A PAGAR TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824 Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Seme našega naroda

Že sedmič praznujemo protikomunistični Slovenci obletnico največjega zločina v svoji zgodovini, pokolja slovenske protikomunistične vojske in s tem obenem spomin na ostale tisoče žrtev, obeh spolov, vseh starostnih dob in vseh poklicev, ki so dali svoje življenje zato, ker niso soglašali z zločinom, ki je preplaval našo domovino.

Sveto pismo pravi, da nihče ne more imeti večje ljubezni kot tisti, ki da svoje življenje za prijatelje. Življenje je največja stvarna dobrina, ki nam jo je dal Stvarnik. Vsakdo ga ceni, varuje, brani. Ne izpostavljam ga v nevarnost in ne žrtvujemo ga za malenkosti in nesrečne stvari; če bi ga, bi bili nespametni.

Dati svoje življenje za velike stvari, pa je junaštvo, herojstvo. Žrtve naših bratov protikomunistov zaslužijo v polni meri ta naziv.

Med velike stvari, za katere se izplača dati življenje, še več: katere smo za ceno življenja dolžni braniti so: naše lastno življenje, družina, narod, Cerkev božja in osebna svoboda. In prav to je bilo, kar so branili padli junaki. Vsi vemo, da so pod zločinsko frazo: “Žrtve morajo biti”, padale stotine najboljših Slovencev, zahrbtno pomorjence ali pa okupatorju v mučenje in smrt izročene, preden je kedo zagrabil za orožje, da brani sebe in svoje bližnje. Do dobra smo poznali doktrino komunizma, ki napoveduje brezkompromisni boj Cerkvi in krščanski družini. Vedeli smo dobro, kakšna je brezbožna komunistična družba, ki odklanja posamezniku najosnovnejše človeške pravice in ga spreminja v mrtvo številko, ki ne sme ne misliti, ne govoriti, ne delati po svoji preudarnosti. Vsi protikomunisti smo se borili z besedo, tiskom, zgledom in tudi z orožjem proti nasilniku, ki nam je hotel vzeti te osnovne dobrine.

Naš boj je bil po božjem in človeškem pravu upravičen. Kdor se brani v sili, ni ma časa, pa tudi ne dolžnosti, da bi prosil ali iskal dovoljenja za svojo samoobrambo. Tudi ni časa za izbiranje najpripravnějšíh sredstev za samoobrambo. Kadar gre za to, ali boš ti mene ali jaz tebe, pograbiš za vsak do voljen pripomoček, ki mi je v korist. Takrat nimamo dolžnosti čakati in poslušati, kaj nam svetujejo gospodje v Jalti, Teheranu ali Londonu. Kadar je zločinec v hiši, imam že po naravi vso pravico, da se mu postavim v bran.

To in nič drugega je bila borba proti komunizmu v naši deželi. Zato je bila pravična in častna, zato so žrtve toliko vredne in zato smo ponosni nanje.

Nič zato, če nas veliki svet ni razumel. Imeli so nas za naivneže, ki se brezupno spuščamo v boj s stvarnostjo, ki neizogibno prihaja. Rekli so, da smo prenapeti fanatiki, ki se pod vplivom preživelih idej ustavljamo napredku časa. Svetovali so nam naj iščemo ugodnega kompromisa, kakor so storili drugi. Želeli so, da se podamo na milost in nemilost rdečemu valu in skušamo rešiti na tiho, kar se bo dalo.

Dogodki že danes, po sedmih letih, kažejo, da smo imeli prav, ker smo se postavili na edino pravilno stališče proti komunizmu — na boj brez kompromisa. Narodi in skupine, ki so iskale drugih poti, so na istem, ali še slabšem kakor mi; naivneže, ki so gledali komunizem v rožnatih barvah, žagajo sedaj komunisti kot suhe veje, potem, ko so opravili vse graje vredno delo pohujšanja in veliki zavezniki, ki so hladnokrvno izročali v smrt naše brate, se bore danes proti istemu sovražniku deset tisoč kilometrov daleč, med tem, ko smo se borili mi proti njemu v lastni hiši.

Ne samo na obletnico, ampak vsak dan

se morajo naše misli vračati k njim, ki so plačali najvišjo ceno za naše osebne in narodne vrednote.

Od komunistov v zločinske namene izmaličen rek: “Žrtve morajo biti”, morajo v nas zadobiti svoj pravi pomen. Vse velike stvari v zasebnem in javnem življenju so plod žrtev. Cerkev je po-

Pogodbi v Bonnu in Parizu podpisani

V Bonnu in v Parizu so zahodni zavezniki podpisali mednarodne pogodbe, ki jih lahko smatramo za najvažnejše v zadnjih desetletjih. V Bonnu je bila podpisana takozvana “bonnska konvencija”, ki zaključuje okupacijo v zahodni Nemčiji in vključuje zahodno nemško republiko kot suvereno državo v blok zahodnih demokracij. V Parizu pa je bila takoj naslednji dan podpisana pogodba o evropski obrambni skupnosti. V Bonn so prišli podpisat konvencijo vsi trije zunanji ministri: Dean Acheson, Eden in Schumann, v Parizu pa je prvi dal svoj podpis o pogodbi za evropsko obrambno skupnost nemški kancler dr. Adenauer.

V Nemčiji ni podpis pogodb državalno-benega navdušenja; v Parizu in v Franciji je množica skeptična nad dogovori, ki da naj bi odstranili nemško nevarnost na francoski zahodni meji; v zahodni Nemčiji so sovjeti izvedli vrsto ukrepov strogo vojaškega značaja; med vzhodno in zahodno Nemčijo so potegnili mejo, kakor med dvema posebnima državama in vzdolž te meje se hitro grade utrdbe; prve sovjetske divizije so se pa že razvile na postojankah 40 km od nove meje. Med podpisovanjem pogodb v Bonnu in v Parizu je bilo pa mnogo konferenc med zunanjimi ministri, na katerih so obravnavali nevarnost, ki se poraja iz sovjetskih priprav v vzhodni Nemčiji. Na predvečer podpisa pogodbe v Bonnu so sovjeti še enkrat poslali posebno protestno noto proti nameravanemu podpisu in predlagali, da naj se sestane konferenca štirih, ki bi izdelala posebno mirovno pogodbo za združeno nemško ozemlje. — Toda tudi ta zadnja nota je bila odbita. Zahodni zavezniki so po določenem sporu izvedli ves svoj načrt in postavili sovjete pred “izvršeno dejstvo.”

KAJ OBSEGA KONVENCIJA, PODPISANA V BONNU

S podpisom konvencije v Bonnu je postala Nemčija članica bloka zahodnih zaveznikov. Okupacija se končuje in bodoča nemška oborožena sila postane enakopravna z ostalimi zavezniškimi vojskami, ki ostanejo v Nemčiji, ne kot okupacijske sile, ampak kot zavezniške sile, ki ščitijo varnost zahodnega nemškega ozemlja obenem z nemško vojsko.

Konvencija sama po obsega šest listin, ki vse skupaj tvorijo pogodbo. Prva listina nosi ime “splošne konvencije” in določa splošne cilje pogodbe. Druga listina določa razmerje med nemškimi in zavezniškimi silami, ki ostanejo v Nemčiji. Tretja listina govori o zaščiti koristi žrtev nacizma. V četrti listini so določene finančne podrobnosti o tem, kako bo nemška vlada porabljala vsoto treh milijard dolarjev za vzdrževanje nemških divizij in kako bo prispevala k vzdrževanju zahodnih vojsk, ki bodo ostale v Nemčiji za njeno obrambo. Nemška vlada bo organizirala 12 divizij, jih opremila in priključila k evropski obrambni skupnosti. V peti listini so določbe o razsodišču, ki naj obravnava vse spore, ki bi nastali pri izvajanju pogodb. Šesta listina pa govori o položaju Berlina in vsebuje obvezno izjavo zahodnih zaveznikov, da bodo ostali v Berlinu.

PROTOKOL O EVROPSKI OBRAMBNI SKUPNOSTI

Bonnska konvencija je bila podpisana v ponedeljek dne 26. maja. Takoj nasled-

gnala svoje korenine iz krvi mučencev in narodit se si priborili svojo svobodo s krvjo svojih najboljših sinov. Naši najboljši so dali svojo kri za svobodo, ki bo prišla. Na nas, ki se jih s krvavečim srcem spominjamo, je sedaj, da storimo vse, kar je mogoče, da to predragoceno seme ne bo zamrlo, ampak obrodi lo svoj sad: svobodo. Na ta način se bomo najlepše oddolževali njihovemu spominu.

nji dan so se isti zunanji ministri zbrali v Parizu in skupno z zunanjimi ministri Belgije, Italije, Luksemburga in Nizozemske podpisali protokol o ustanovitvi evropske obrambne skupnosti. Združene države in Anglija nista članici te skupine, vendar sta Daen Acheson in Eden podala posebne izjave, ki dajeta poroštvo obeh držav tej zahodni evropski obrambni skupini.

Protokol pa določa v svojem prvem poglavju, da se smatra napad na katerokoli izmed članic kot napad na vso skupino. Toda tehnična navodila bodo evropske oborožene sile prejemale od poveljstva NATO — a, to je od Atlantske obrabne zveze. Poveljnik NATA pa ima vrhovno poveljstvo nad evropskimi silami. V drugem poglavju govori protokol o organih evropske skupnosti in ti so: komisariat, skupščina (parlament), vrhovni svet in pa mednarodno sodišče. To poglavje obsega podrobna določila o delovanju komisarijata, skupščine, vrhovnega sveta in sodišča. Tretje poglavje pa govori o vojaških določbah in o moči divizij in armadnih zborov. Zanimiva je določba, ki pravi, da bodo armadne zборе sestavljale divizije raznih narodnosti. Finančne zadeve obsega četrto poglavje, peto in šesto poglavje pa govorita o gospodarskih in splošnih zadevah.

Pogodba o evropski obrambni skupnosti velja za dobo 50 let in Francija je prejela posebne varščine za slučaj, ako bi se v Nemčiji polastil oblasti režim, ki bi svojevoljno izvedel izstop oborožene nemške vojske iz evropske obrabne skupnosti.

Takoj po podpisu pogodb v Parizu in v Bonnu je v Nemčiji začela naraščati napetost; na zahodu je nastal delen preplah o tem, kaj bodo storili sovjeti, ki so začeli koncentrirati vojne sile blizu meje zahodne Nemčije. Še ostrejši pa so bili sovjetski ukrepi v Berlinu, kjer grozi nova blokada zahodnemu delu mesta. Z vsemi temi ukrepi so na zahodu računali, a so načrt vendarle izvedli. Gre le zato, v koliko sovjeti resno mislijo s svojimi ukrepi vojaške narave. Sami so imeli dovolj časa in prilike, da bi skupno z zahodnimi zavezniki izdelali mirovno pogodbo za Nemčijo, ki bi jim bila dovolj ugodna. Tega niso storili, pač pa so dopustili, da se je sedaj ustvaril položaj, proti kateremu sedaj izdajajo take grozilne ukrepe. Kakor so vedeli, kako se bo razvijal ves kompleks okoli pogodb z Nemčijo, potem ko so zavezniki že sklenili posebno mirovno pogodbo brez sovjetov z Japonsko, tako tudi že vedo, kako daleč mislijo iti s svojimi sedanji demonstracijami v Nemčiji. Prvi njihov ukrep je bil ta, da so železni zastor po sredini Nemčije še bolj zamašili. Ako je bila prava meja med sovjeti in zahodom poprej ob meji med Poljsko in Nemčijo in so nekateri celo skušali upati, da bodo sovjeti nekoč odšli na svojo pravo mejo, tako pa se je to sedaj temeljito spremenilo. Meje sovjetske obrabne organizacije so sedaj v sredini Nemčije, skoraj 1000 km proč od pravega sovjetskega teritorija.

Zahodnim zaveznikom pa prinašata pogodbi v Bonnu in v Parizu tudi pomembno vojaško prednost: s pritegnitvijo zahodne Nemčije je v zahodni Evropi okrepljena obrabna skupnost, ki ne bo računala na pravo obrambo pred sovjeti šele ob Kanalu in Atlantiku, ampak več sto km proč. V zahodni Nemčiji in v velikem delu Evrope ni posebnega navdušenja nad podpisanimi pogodbama, toda sovjetska akcija je že

EL 29 DE MAYO – DIA DEL EJERCITO ARGENTINO

Hoy será celebrado en todas las dependencias del ejército el Día del Ejército Argentino. Con tal motivo, a las 10,30 se realizará en el salón de actos del Ministerio de Ejército una sencilla ceremonia, en la cual el ministro, general Franklin Lucero, pronunciará una alocución dirigida al ejército, la que será transmitida por Radio del Estado y la Red Argentina de Radiodifusión, para referirse al desarrollo del plan de obra social que se realiza y a las medidas adoptadas en apoyo del Plan Económico para 1952.

En la misma ceremonia hablará el cuartel maestro general del ejército, general Emilio Forcher.

Asimismo, en todos los organismos del ejército se realizarán el día mencionado actos artísticos y deportivos, y a las 10.30 se encontrarán formadas las tropas para escuchar la palabra que el ministro de Ejército les dirigirá por radio.

29 MAJ – DAN ARGENTINSKE VOJSKE

V vseh edinicah argentinske vojske bodo danes slavili dan, ki je posvečen argentinski vojski. Dopoldne ob pol enajsti uri bo v dvorani vojnega ministrstva slavnost, na kateri bo govoril vojni minister general Franklin Lucero. V svojem govoru, ki ga bodo prenašale vse argentinske radijske postaje, bo orisal vse socialno delo, ki se sedaj izvaja, oboroženim silam bo pa sporočil tudi vse ukrepe, ki jih je vojno ministrstvo podvzelo kot prispevek argentinskih oboroženih sil za uspešno izvedbo gospodarskega načrta za 1952.

Na slavnosti bo imel govor tudi general Emilio Forcher.

Po vseh garnizijah bo vojaštvo poslušalo govor svojega resornega ministra, nato bodo pa kulturne in športne prireditve,

Mednarodni Evhariistični kongres v Barceloni

V torek, 27. maja t. l. ob 18. uri (ob 1. uri pop. po argent. času) se je v Barceloni slovesno začel 35. Mednarodni Evharistični kongres. Navzoč je bil osebni zastopnik papeža Pija XII kardinal *Francesco Tedeschini*, kateremu so ob prihodu v Barcelono izkazali kraljevske časti. V imenu španske vlade ga je pozdravil notranji minister Sr. *Blas Perez*, na trgu je bila postavljena častna četa vojske, topništvo pa je oddalo 21 pozdravnih salv. Papeževega zastopnika so med vožnjo v katedralo navdušeno pozdravljale nepregledne množice vernikov. V katedrali so najprej odpeli “*Pridi sveti Duh*”, nato pa prebrali papeško bulo, nakar je govoril barcelonski škof Msgr. *Gregorio Modrego Casaus*, za njim pa predsednik Stalnega odbora za Mednarodne Evharistične kongrese Otawski nadškof Msgr. *Aleksander Vachon* (Canada).

Glavni govor je imel papežev zastopnik kardinal *Tedeschini*. Po

odpetju himne so izpostavili Najsvetejše in s tem so bile otvoritvene slavnosti 35. Mednarodnega Evharističnega kongresa zaključene. Častni gost “v odsotnosti” na kongresu je bil proglašen madžarski primas kardinal *Mindszenty*, ki trpi v komunističnih ječah.

Za Mednarodni Evharistični kongres je vsa Barcelona okrašena s španskimi in papeškimi zastavami, evharističnimi križi in velikimi znaki evharističnega kongresa in evharističnimi simboli.

Pri otvoritvi kongresa je bilo zbranih nad 500.000 vernikov, ki so prihiteli v Barcelono iz vseh delov sveta. Navzočih je bilo 16 kardinalov, nad 300 nadškofov in škofov in nad 15.000 duhovnikov. Računajo pa, da se bo Mednarodnega Evharističnega kongresa, ki bo trajal 6 dni, udeležilo do 2 milijona kat. vernikov.

Geslo sedanjega Mednarodnega Evharističnega kongresa je: *Mir in Evharistija*.

OBČINSKE VOLITVE V ITALIJI

V nedeljo, 25. maja in v ponedeljek, 26. maja dopoldne so bile občinske volitve v srednjih in južnih italijanskih provincinah. Istočasno so bile tudi volitve v Trstu.

Volitve so potekle v redu in miru. Glavna borba je bila med strankami vladne koalicije ter komunisti in Nennijevimi socialisti na eni ter neofašisti in monarhisti na drugi strani.

Po neuradnih podatkih v torek popoldne so stranke vladne večine zmagale v 364 občinah, komunisti in socialisti v 187 občinah ter monarhisti in neofašisti v 51 občinah.

V Rimu so zmagale stranke vladne večine — demokristjani, liberalci in socialdemokratje. Ti so dobili 384.020 glasov, komunisti in socialisti 314.243, monarhisti in neofašisti 206.819, ostale liste pa 11.627 glasov. V Neaplju so zmagali monarhisti, ki so se zvezali z neofašisti. Razen tega sta ti dve stranki dobili občine v svoje roke še v Bariju, Foggii, Salernu in Avelino in Benvento. Komunisti so pa še naprej obdržali občine v Ferrari, Rieti-ju, Terni-ju, Aosti in Perugia.

povečala občutje strahu in s tem dala poseben propagandni pomen novim pogodbam, ki bodo vsak dan bolj jasen dokaz na kakšen edini način se je mogoče zavarovati pred sovjetskim prodiranjem.

V Trstu so dobile večino pravtako stranke it. vladne koalicije, kakor je bilo po določilih sed. it. volilnega zakona, ki je bil raztegnjen tudi na tržaško področje, in po načinu volilne borbe, tudi pričakovati.

V sredo je notranje ministrstvo objavilo končne vodilne rezultate. Volilo je 22.334.453 volilcev, od katerih je glasovalo za demokristjane 8.021.993, za komuniste 4.594.489, za Nennijeve socialiste 2.888.259, za soc. demokr. 1.699.571, za republikance 571.679, za liberalce 880.286, za monarhiste 804.006, za neofašiste 1.419.741, za neodvisne 269.273, za neodv. desničarje 306.724, za neodv. levičarje 509.413, za uomo qualunque 41.526 in za ostale 326.693.

Demokristjani so s svojimi zavezniki dobili večino v 303 občinah, ki so jih prej imeli komunisti. Sami demokristjani so pa pri teh volitvah nazadovali od volitev 1948 leta za 480.000 glasov (30%).

Mladinsko knjigo “Naša beseda” v vsako slovensko družino. Če je še nimate, nabavite jo takoj!

V nedeljo vsi na spominsko proslavo padlih protikomunističnih borcev in vseh žrtev komunistične revolucije!

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Truman je imel v vojaški akademiji West Point govor, v katerem je poudaril, da USA "ne bo trgovala z ljudmi za dosego miru na Koreji". — Amer. zun. ministrstvo je objavilo dokumente, iz katerih je razvidno, da so sovjetski tajni agenti imeli od l. 1937 dalje v glavni pisarni ameriškega veleposlanika v Moskvi instaliran mikrofoni ter so tako sproti registrirali vsa tajna poročila, ki jih je kateri koli veleposlanik diktiral za Washington. — Prvič v vrsti poskusov z atomsko bombo se v USA poskus št. 18 ni posrečil. Atomsko bomba ni eksplodirala, kakor je bilo predvideno. Strokovnjaki niso objavili vzroka neuspeha. Eksplodiziralo so izvedli nato naslednji dan.

BRAZILIJA: Policijske oblasti so odkrile nov komplot, ki so ga pripravljali komunisti. Kom. prevratnike so zaprli.

CILE: Dopisnica čilenske revije "Ercilla" Lenka Franulič je bila na obisku v Beogradu. Sprejel jo je tudi Tito, kakor rad sprejema sedaj vsakega inozemskega častnika, in mu daje izjavo. Tako je tudi Lenki Franulič dejal, da "Jugoslavija zaradi Trsta ne bo šla v vojno, ker je prepričan, da se da to vprašanje urediti na miren način." Po Titovem mnenju ni nihče v Italiji tako nujen, da bi izvedel napad, ker dobro vedo, da bi se jim slabo godilo. Prav tako jim zavezništvo ne bodo pustili nobene pustolovščine. Dobesedno je izjavil: "Kar se nas tiče, niti v sanjah ne mislimo na vojno zaradi Trsta, ker smatramo, da vprašanje ni toliko vredno, da bi pričeli vojno." V nadaljnjih izjavah pa je ponovno napadel katoliško duhovščino in zagrozil, da "bo naša vlada podvzela vse potrebne ukrepe proti delovanju reakcionarne katoliške duhovščine."

ANGLIJA: Angl. zun. min. Eden je objavil, da bodo vsa angleška podjetja zapustila rdečo Kitajsko, "ker so razmere postale nevzdržne." Ameriško časopisje ugotavlja, da "Angliji ni pomagalo nerazumljivo naglo priznanje rdečega kit. režima" in da "odhod angleških podjetij predstavlja konec zadnjih ostankov britanskega imperija v vzhodni Aziji."

FRANCIJA: V Parizu, kamor je že prispel gen. Ridgway kot novi poveljnik NATO in prevzel posle na glavnem stanju, se nahajata tudi zun. ministra Acheson in Schuman, ki imata razgovore o 1. Amer. pomoči v Indokini; 2. Francoski politiki v sev. Afriki in 3. O amer. uvozu iz Francije. Angleška vlada bo sproti informirana o poteku razgovorov.

ZAHORNA NEMCIJA: Na podlagi določb bonške konvencije bo Nemčija imela svojo armado sestojčo iz 409.000 mož. Suhozemska vojska bo štela 156.000 mož, razdeljena na 12 skupin: 4 pehotne, 4 oklopne in 4 mehanizirane, vse pa pod poveljstvom nemških generalov in častnikov. Naslednjih 156.000 mož bo predstavljalo preskrbovalne in administrativne enote. Nova nemška Luftwaffe bo štela 85.000 mož s 5200 letali, morarica pa 12.000 mož s pripadajočimi ladjanji.

ITALIJA: Italijanska vlada je poslala Titovi vladi ostro noto zaradi "priljubite tržaške cone B k Jugoslaviji". V noti it. vlada poudarja, da bo ta Titov korak imel "težke posledice" v odnosih med obema državama in da predstavlja "kršitev italijanske mirovne pogodbe". Na it. noto Titova vlada sploh ni odgovorila, ker da je "preveč brezobzirna, da bi jo sploh preučevala." Titova vlada izjavlja, da De Gasperi je vlada v vseh letih po vojni ni hotela storiti nobenega pozitivnega koraka v smeri rešitve tržaškega vprašanja, temveč je vedno postopala enostransko. — Italijanska vlada je pretekli teden odpoklicala iz Beograda svojega vojaškega atašea zaradi "nesramnih opazk pomočnika jugoslavskega vojnega ministra Ivana Gošnjaka na račun italijanske vojske." Obenem zahteva odpoklic Titovega voj. atašea iz Rima, polk. Kodriča Rudija.

PERZIJA: Perzija je podpisala z neko ameriško uvozno družbo pogodbo, po kateri bo uvažala v USA letno 3 milijone ton petroleja. Ta pogodba je tako predrla dosedanje blokado perzijskega petroleja.

JAPONSKA: Japonska obveščevalna služba je ugotovila, da so sovjeti pripravili na Daljnem vzhodu za napad na Japonsko nad 600.000 mož ter blizu 5000 letal. Poleg tega so izvežbali 75.000 nekdanjih japonskih vojni ujetnikov, ki naj bi kot "osvobodilna vojska" prvi vdrlji na Japonsko v slučaju spopada.

ZSSR: ZSSR je poslala Perziji noto, v kateri jo opozarja na "nevarne posledice"

Iz zaslišanja hrvatske dijakinje na Dunaju

Iz Titove Jugoslavije je pribežala na Dunaj mlada hrvatska dijakinja iz okolice Vukovara. O sedanjih razmerah v Jugoslaviji, predvsem pa v Hrvatski, je na zaslišanju podala zanimive podatke. Iz obširnega poročila povzemamo najvažnejše odstavke, ki se glase:

Doma smo bili v družini vsi, to je 4 bratje in dve sestre, reakcionarji, le najstarejši brat je fanatičen komunist in visok komunistični funkcionar. Bil je partizan. V gozdu je postal zverinski. Tudi napram ostalim članom družine je surov, nepristopen in neznosen. Taki so skoro vsi naši komunisti.

Vedno živimo v strahu. Jaz sama sem bila nekajkrat zaprta samo zato, ker sem bleknila kako tako, ki ni bila komunistom všeč. Nikdar ne veš, s kom govoriš. Najsi je človek, še tako pazljiv, ga vnese. Nekdo me je denunciral. Teh denunciacij je zelo veliko. Zavist cvete. Tudi v uradih ljudje ne govorijo med seboj. Nikdar ne veš kdaj poveš kaj takega, kar ne bo všeč tajnemu komisarju. Izgubiš službo. Mnogi denuncirajo tudi iz strahu. Nekateri denuncirajo iz špekulacije, ker vedo, da se denunciacija plača kot dobro delo za režim. Nekateri so denuncirali, da bi dobili iz ječe bližnjega sorodnika. Nič zato, če mora drug človek po nedolžnem v ječo. UDBA je pa prav povsod. Posebno dosti dela ima po kmetih, kjer je manj domačih denunciantov kot v mestih in trgih.

Na vprašanje kakšni so hrvatski kmetje v političnem oziru, je dekle odgovorila: Vse vprek po vaseh je za Mačka. So proti ustašem. V Mačka zaupajo, od njega vse pričakujejo. Po vaseh vedno govorijo o Mačku, komunisti pa odkrito pravijo, da se ne boje ustašev, boje se Mačka in Cerkve.

V cerkev ljudje hodijo. Po kmetih zelo mnogo in pridno, v mestih obiskuje cerkev veliko ljudi tudi tajno, zvečer in zgeda jzjutraj. To so zlasti uradniki. Toda tudi preko dne so cerkve pri vsaki pobožnosti polne vernikov. Tudi mladina se po kmetih zelo dobro drži. Protiverska propaganda je tam malo, malo uspeša. V mestih je slabše. Posebno tista mladina, ki pride iz komunističnih internatov, je res komunistično vzgojena. Če bo sedanje stanje trajalo, bo rodilo v tem oziru veliko slabega.

V gospodarskem oziru je vsakdanje življenje za spoznanje boljše nego je bilo. Vlada neznosna draginja. Le komunistični vladarji si morejo privoščiti vsega. Čeprav so ukinitelj javne privilegije, so jih stvarno vse ohranili, samo, da malo v prikriti obliki. Vsak čas sem to mogla videti pri bratu. Ko si je kaj zaželel, je samo telefoniral, pa so mu prinesli.

Kmeti kolhozi so očiten neuspeh. To priznavajo med štirimi očmi tudi komunisti sami. V teh kolhozih je doma goljufija, tatvina in lenoba vodilnih komunistov. Ti so smatrali, da so nekaki paše na posestvu. Lenobno pohajajo, ne znajo nič, ne delajo nič. Le dobro hočejo živeti od dela svojih tlačanov v kolhozu. Zato je šlo vse rakovo pot. Kmetje pravijo, da raje pomro, kot da bi prostovoljno šli v kolhoze. Odpor je splošen, je vztrajen in učinkovit. Ljudje se upirajo iz prepričanja, z dušo in telesom, z vsemi sredstvi.

Po tridnevni prekinitvi pogajanj na Koreji so komunisti znova pričeli z običajnimi klevetami in obtožbami zaveznikov. Zato o pomenu nadaljnjih resnih pogajanj sploh ni mogoče več govoriti.

Med tem, ko je bil v ujetniškem taborišču na otoku Koje, kjer je nad 80 tisoč kom. vojni ujetnikov, precejšen mir, pa je pretekli teden izbruhnil nered v drugem taborišču blizu Pusana, ki je zahteval enega mrtvega in 85 ranjenih uporniških komunistov. Prav tako so zavezniki odkrili v kom. taboriščih razna grozodejstva kom. ujetnikov nad tistimi, ki se izjavljajo proti vrnitvi v severno Korejo. Ugotovili so tudi, da so kom. ujetniki pod zemljo zgradili pravo tajno delavnično orožja in prepredili taborišče s številnimi podzemnimi rovi.

"dice" zaradi sporazuma z ameriško vlado, po katerem bo USA Perziji pošiljala gospodarsko, zlasti pa vojaško pomoč in svetovalec. ZSSR smatra sporazum naperjen proti sebi. Na noto perzijske vlade še ni odgovorila, pač pa je to storila USA, ki jo v celoti zavrača kot neutemeljeno.

O komunistih je dekle povedalo: Na splošno ljudje mislijo, da je velika večina za kominform. Vidijo se pa med vladajočimi kar na prvi pogled nekako tele skupine:

Tista, v kateri so ljudje, ki so vstopili k partizanom in kasneje h komunistom med vojno in takoj po vojni. To so ljudje, ki so šli v gozdove iz najrazličnejših nagibov in jih je tok, ki jih je tam zadrževal, nosil s seboj. Ti ljudje so bili opijanjeni komunističnih obljub in so sedaj razočarani. Nekateri se še vlačijo z režimom, da živijo malo boljše kot reakcija, drugi so že vstopili v ozadje, tretji so celo že v reakciji. Takih razočaranih partizanov in novih komunistov je zlasti veliko iz krajev, ki so bili pod Italijani. Tam so šli ljudje v gozd večinoma iz narodnostnih razlogov, sedaj pa toliko bolj trpe, ko je pod domačo diktaturo huje kot je bilo pod tujevo.

Stari nekdanji predvojni komunisti ne sodelujejo s Titom. To so razočaranci, ki čakajo svoje prilike. To so duhovni voditelji kominformistov.

S Titom so tisti komunisti, ki so iz nič, brez šol, brez izobrazbe prišli do višjih služb in dobrih plač. To so komunisti — sebičnejši — oportunisti.

Ljudje sodijo — in to kar na splošno, da bi v odločilnem trenutku večina komunistov šla za Moskvu. Zato ljudje na splošno še ne razumejo kako morejo zapadne sile staviti kako upanje na tako stranko in tako vlado. Najmanj je mogoče razumeti dajanje pomoči v orožju. Smatrajo, da je velika nevarnost, da bo vse to orožje pomagalo koncepciji le splošnim komunističnim in sovjetskim namenom in ciljem. Med uradniki se na primer ljudje nikdar ne upajo govoriti proti Rusom. Nihče ni siguran kdo med tovariši je kominformistični agent.

Na splošno so ljudje zelo rezervirani. Če že morajo kaj govoriti, ponavljajo fraze iz časopisja. Največ ljudi sploh ne verjame, da je spor med Titom in Moskvu resen in resničen. Vsi sodijo, da bi Moskva že davno likvidirala Tita, če bi res delal proti njej in njenim načrtom.

Glede ameriške pomoči Titu ljudje govorijo različno. Nekateri trdijo, da Amerikanci imajo pri tem svoje račune. Po teh računih delajo, Titu pa ne verjamejo. Drugi sodijo, da Amerikanci Tita premalo poznajo in nasedajo. Na večino ljudstva ukinjke ameriška pomoč depresivno, ljudje izgubljajo upanje, da bodo kdaj odrešeni.

Korupcija je splošna. Za denar je mogoče veliko kupiti. Komunisti — titisti — krajejo na veliko in kar naprej. Titovski velikaši so jata korupcionistov in gledajo le kako bi udobno živeli. Saj pridejo nekateri pred sodišča. Toda to se zgodi le takrat, kadar postane dotičnik partiji neprijeten, ali kadar pride do osebnih obračunov med velikani iste skupine.

Ni res, da ni nikjer nič odpora proti režimu. Že to, da se djudje otepajo in izvijajo kako bi obšli vladne odredbe, ki jim režejo v živo, povzroča stalni odpor. Pa tudi druge sabotaže je veliko. O tem se ne govori in ne piše, ali v življenju se čuti. Titova policija ima veliko opraviti s tem nasprotnikom.

Prekinitev mirovnih razgovorov na Koreji

Po tridnevni prekinitvi pogajanj na Koreji so komunisti znova pričeli z običajnimi klevetami in obtožbami zaveznikov. Zato o pomenu nadaljnjih resnih pogajanj sploh ni mogoče več govoriti.

Med tem, ko je bil v ujetniškem taborišču na otoku Koje, kjer je nad 80 tisoč kom. vojni ujetnikov, precejšen mir, pa je pretekli teden izbruhnil nered v drugem taborišču blizu Pusana, ki je zahteval enega mrtvega in 85 ranjenih uporniških komunistov. Prav tako so zavezniki odkrili v kom. taboriščih razna grozodejstva kom. ujetnikov nad tistimi, ki se izjavljajo proti vrnitvi v severno Korejo. Ugotovili so tudi, da so kom. ujetniki pod zemljo zgradili pravo tajno delavnično orožja in prepredili taborišče s številnimi podzemnimi rovi.

"dice" zaradi sporazuma z ameriško vlado, po katerem bo USA Perziji pošiljala gospodarsko, zlasti pa vojaško pomoč in svetovalec. ZSSR smatra sporazum naperjen proti sebi. Na noto perzijske vlade še ni odgovorila, pač pa je to storila USA, ki jo v celoti zavrača kot neutemeljeno.

Na bojišču je v zadnjih dneh prišlo do večjih prask, povečalo pa se je zlasti delovanje zavezniškega letalstva, ki je v celodnevem napadu spremenilo v prah velikansko kom. preskrbovalno središče blizu Pyongyanga, katero so komunisti zgradili v mesecih pogajanj. Uničenih je bilo nad 200 ogromnih zidanih skladišč.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje. Vsebinska majske številke: Kraljici majnika na tujem (Bogdan Budnik), En este mes de mayo (—nj), Veselo služiti (škof dr. Gregorij Rožman), Velikonočni čas (Dr. Fr. Gnidovec), Pridi k nam Tvoje kraljestvo — po Mariji (Dr. Filip Žakelj), Tilikin majnik (Stanko Kociper), Mi in naša domovina (Dr. Alojzij Odar), Umrla sta Aleš in Franc Ušeničnik (Dr. A. Odar), Aleš Ušeničnik kot sociolog (Dr. Ivan Ahčin), Deseta obletnica smrti dveh velikih Slovencev, Ehrlicha in Tomca (Dr. A. Odar), Čistost v samskem življenju (Dr. Ignacij Lenček), Doma in na tujem, O življenju, smrti in pokopu mons. Ponikvarja — Božje stezice.

Poroki vselajenja slovenskega naroda

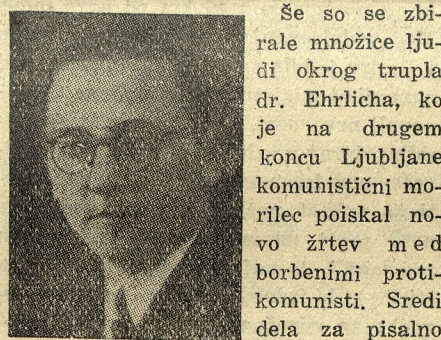
Majsko jutro 1942 v Ljubljani...

Prvi sončni žarki so objemali Rožnik, ko se je dr. Lambert Ehrlich, veliki borec za slovensko Koroško in velik slovenski duhovnik, podal v Cirilov dom, da za svoje študente opravi sv. mašo.

Tako je bilo tisti dan 26. maja 1942. Dr. Lambert Ehrlich se je v spremstvu akademika Rojca vračal po poti iz Cirilovega doma na svoj dom, da preživi nov dan v delu za svoj narod.

Tam pod zarastlim zidovjem, pod nunsko hišo v Strelški ulici, so dr. Ehrlicha ubili komunistični morilci. Ubili ga kot duhovnika, kot organizatorja in kot neustrašenega borca za resnico in pravico. Na prašnem pločniku je obležalo okrvavljeno telo Slovence, čigar smrt je v hipu pretresla vso pošteno javnost. Grozen je bil pogled na kraj zločina; veličasten mir, ki je seval iz obraza, je vlivaj moč, utrjeval voljo in bodril.

Z dr. Ehrlichom je odšel iz vrst narodno — zavedne protikomunistične skupnosti mož, čigar jasna in odločna beseda bi v nadaljnji borbi silno veliko pomenila; odšel je vzgojitelj akademске mladine in profesor, znanstvenik in organizator, odšel pa tudi človek svetovnega formata, ki nikdar in nikjer ni pozabil, da mu je pod Višarji bil slovenski dom na slovenski zemlji.

Vzajemne zavarovalnice na Miklošičevi cesti, je padel, smrtno ranjen sijajni organizator slovenske mladine Ivo. Peršuh.

Ivo Peršuh: borbeni duh in eden najboljših organizatorjev, kar jih je imela slovenska fantovska mladina. Njegovo ime je bilo med njo znano tako, kakor malokaterga drugega. Mladina ga je ljubila. S svojim odkritim fantovskim nastopom, in načinom občejanja si je utrl pot do nje. Njegove organizatorne sposobnosti so bile izredne. Strumni nastopi in discipliniranost njegovih fantov je presenečala. Bil je med prvimi, ki je s pisano besedo nastopil proti okupatorju in začel organizirati svoje fante proti komunistom, katerih zločinske metode je v potankosti poznal. Zato jim je bil nevaren in so nadenj poslali svojega morilca. Ta je res slovenskim fantom ubil njihovega najboljšega organizatorja, družini pa dobrega moža in skrbnega očeta. Niso pa komunisti z njegovo smrtjo mogli ubiti ideje, za katero se je pok. Peršuh boril in za katero je dal tudi svoje življenje. Z njo se je slovenska mladina vrgla v boj proti komunizmu in ga bije še danes ter ga bo vodila do končnega cilja, ki si ga je postal tudi pok. Peršuh: resnična in popolna osvoboditev slovenskega naroda.

Družabna Pravda, maj, šte. 57. Vsebinska: Ob novi obletnici papeških soc. o. krožnic (L.L.C.M.), Puntos de vista (Maria Graciele, J.O.C. Oct. 51), Marija, Kraljica Slovencev, ohrani nam vero v lastnih podjetjih! (Ciril Kobal), Kolektivna pogodba (Rudolf Smersu), Socialne razmere na Kitajskem (Prebil-Okorn), Delovni načrt Srednje-evropske federacije krščanskih delavskih zvez, "Uboga gmajna" (M.L.), Spojitev slovenskega predstavništva krščanskih delavcev in Slovenske delavske zveze, Pater Teotim van Velzen.

ARGENTINA

V nedeljo 25. maja je bila 142. obletnica zgodovinske majske revolucije pred Cabildom v Buenos Airesu. Tega zgodovinskega dogodka so se spominjali z globokim rodoljubnim čustvom po vsej republiki. Po vseh cerkvah so bilo slovesne zahvalne službe božje, mesto in izložbena okna vseh trgovin in veleblagovnic so bila lepo okrašena z narodnimi zastavami in simboli. Proslave tega praznika so bile tudi po vseh garnizijah in vseh šolah, kjer so govorniki poudarjali važnost dogodkov pred 142 leti, ki so postali temelj sedanjih veliki in moderni domovini.

Predsednik gral. Peron je na pokopališču Recoleta odkril spomenik generalu Pavlu Ricchieri-ju, "ustanovitelju in organizatorju moderne argentinske vojske", kakor ga je označil Bartolome Mitre. Ob tej priliki so odkrili tudi mavzolej, v katerem počiva go posmrtni ostanki velikega rodoljuba in za Argentino zaslužnega moža.

Vlada je kupila kitolovko "Juan Peron", katero je lani dobila iz Anglije Compania Argentina de Pesca. "Juan Peron" je doslej največja in najmodernejša kitolovka na svetu.

Vlada province Cordoba bo to leto porabila za graditev novih cest kredit 9 milijonov Pesov.

V Ženevo je odpotovalo na zasedanje Mednarodnega urada za delo zastopstvo Argentinske delavske zveze — C.G.T. Delegacijo vodi glavni tajnik C.G.T. J. Espejo, ki bo pa v Ženevo odpotoval šele v prvem tednu junija.

V ministrstvu za narodno zdravje in v sanatoriju za uradništvo tega ministrstva so te dni odkrili doprsna kipa Eve Peron kot priznanje za vse njeno socialno delovanje v korist delavskih slojev.

Vlada je sklenila obnoviti diplomatske stike z Japonsko-ter bo v Tokiju odprla svoje veleposlaništvo, Japonska bo pa odprla svoje veleposlaniške prostore v Buenos Airesu.

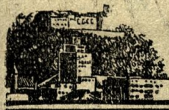
Skupino orožniške patrulje so na področju 180 km od Malargüe v provinci Mendozi zalotili močni snežni zameti. Reševalna ekspedicija je spravila na varno vse člane te patrulje.

Preizkušalni sodnik v Buenos Airesu je odredil preventivni zapor za 14 članov prevratnega gibanja, ki ga je vodil biv. polkovnik Jose Francisco Suarez. Policijske oblasti so prišle na sled nameravanemu prevratu meseca februarja ter so vse člane, ki so bili zapleteni v to zaroto zaprle.

Obe zbornici Narodnega kongresa sta na včerajšnji seji podaljšali veljavnost zakona o nadzorstvu nad ceni in o pobljanju špekulacije in verižnitva do 3. junija 1958.

Na Retiru so te dni delno odprli porstove železniške poliklinike. Presidente Peron. Slovesna otvoritev poliklinike, ki je v desetnadstropni palači, in bo najmoderneje urejena z vsemi pridobitvami medicinske znanosti, bo v kratkem ter jo bo odprl sam predsednik gral. Peron.

La Legion de la Decencia — Liga za dostojnost je poslala vlogo državnemu podtajniku za informacije in buenosaireskemu županu, v kateri ju prosi naj prepovesta nadalnje predvajanje filmov "Barbara Atómica" in "Manon". Radi prvega filma je prišlo do izgrediv v nakaterih kinodvoranah v Buenos Airesu, Cordobi, Mendozi in Tucumanu. V Buenos Airesu je policija zaprla več izgrednikov, kateri so bili nato izpuščeni na izrečno zahtevo predsednika republike generala Perona. To jim je sporočil notranji minister Borlenghi, ki je tudi naglašal, da ima vlada na razpolago za zaščito javne morale zak. sredstva in da jih je edino ona upravičena izvajati. Če kdo smatra, da je s čim javna morala ogrožena, naj se v tej zadevi obrne na oblasti. V San Luisu je proti omenjenima filmoma izdal generalni vikar tam. škofije tudi pastirsko pismo. Guverner prov. Mendoze je nadalnje predvajanje filmov v Mendozi prepovedal. Tuk. časopisje v zvezi s tem omenja, da so demonstracije organizirale verske organizacije, predvsem pa argentinska KA. Vodstvo KA pa je objavilo sporočilo, da ono demonstracij ni organiziralo in jih tudi ni naročilo. Demonstranti so nastopali kot posamezniki.

Novice iz Slovenije

IZPOVED PREBEŽNIKA IZ TITOVINE

V zadnjem času se je znova močno dvignilo število prebežnikov iz Titovine v svobodni svet. Z enim teh zadnjih v maju je imel priliko govoriti tudi naš prijatelj v Trstu. Ves pogovor z njim si je zapisal in nam prejšnji teden poslal najvažnejše odstavke iz njegove izpovedi, ki so naslednji:

UDBA blokirala ljubljansko pokopališče

Organi ljubljanske UDBE (prejšnja OZNA) so pred časom za 2 dni blokirali ljubljansko pokopališče pri Sv. Križu. V tem času se tudi niso mogli vršiti pogrebi. UDBA je izvedla te ukrepe, ker je prišla na sled, da se na pokopališču sestaja skupina protikomunističnih študentov, ki je nameravala ustanoviti svojo polit. stranko. Za sestanke so si izbrali neko grobnico ter so v njej imeli tudi stroj za razmnoževanje letakov.

Organi URBE so pustili 8 glavnih funkcionarjev tega gibanja, da so lahko odšli na pokopališče, nato so ga pa zastražili. Po dvodnevem iskanju "zarot-

nikov" se jim je le posrečilo jih najti v neki grobnici. Vse so takoj vklebili in jih odpeljali v zapore, kjer so jih začeli zasliševati. Po končanem zaslišanju so vseh 8 študentov postrelili. Med temi žrtvami komunističnega nasilja je bil tudi sin ljubljanskega kamnoseškega mojstra Kunaverja.

Pobijanje baronov, grofov in sploh vseh, ki naj bi bili "modre" krvi

Komunisti so vse pobili. Izpoved begunca navaja samo tri primere. Grofice Mueller iz Bokale pri Ljubljani so najprej vrgli na cesto, nato jo pa pobili. Družina slivniških grofov: Pobili so vse. Tudi 12. letnega otroka v vasi, ki je bil nezakonski sin enega grofa. Komunisti so tu postopali prav tako kot svoj čas Hitler, ki je svoje nasprotnike trebil do zadnjega otroka. Družina grofov Attemsov: Komunisti so jih 2 dni pustili v gradu, nato so jih zavlekli skupno s 4 leta staro hčerko v nek nemški bunker v Zgornji Bistrici ter jih žive zazidali. Delavci, gozdarji in divji lovci so imeli nato naslednjo nedeljo v gostilni veselico, na kateri so "proslavljali" svojo "zmago" nad nasprotniki. "Višek" vese-

lice je bil, ko je komunistični kolovodja pritisnil na električno stikalo, ki je zazgalo dinamit v bunkerju. Ozračje je pretresla močna detonacija. Komunisti so zdrveli nato na mesto, kjer je prejšal bunker ter so uganjali orgije nad razmesarjenimi trupli članov Attemsove družine.

"Prostovoljci" za klanje leta 1945

Komunisti leta 1945 pri množičnih pokolih niso nikomu dali povelja naj pobija svoje nasprotnike, marveč so enostavno pozvali, naj se priglasijo prostovoljci. Teh prostovoljcev, podivjancev, je bilo vedno dovolj. In ti so lahko svobodno in prosto izvrševali "osebna" obračunavanja s svojimi žrtvami in jih kiali ter pobijali po mili volji.

Usoda komunističnega morilca

Osvalda

Akademik Oswald je bil v Ljubljani znani komunist ter je med drugim organiziral partijsko mrežo tudi na Jesenicah. Poleg drugih zločinov je najbolj znan po tem, kar je pozneje tudi sam pripovedoval, da je 8. maja leta 1945 na oni strani Ljubelja v neki gostilni lastnoročno utsrelil sina ljubljanskega vrvarja Adamiča. Nekaj let nato je Ozvald izginil z ljubljanskih ulic. Nek znanec ga je povsod iskal in stikal za njim, dokler mu ni nek minister povedal: Pobili smo ga, ker je bil kominformovec.

Umrli so. V Ljubljani: Leopoldina Arharjeva, Cilka Bevc, gospod. pomočnica, Jožefa Klemenčič, Josip Bizjak, krojaški mojster, Marija Škofic, Alojzij Marinič, upokojenec Zavoda za soc. zavarovanje, Janez Hostnik, uslužbenec Litostroja (se ponesrečil), Srečko Nagu, šolski upravitelj v p., Marija Klinar, Ing. Ivan Kranjc, uslužb. Kmetijskega znanstvenega zavoda, Vinko Cibej, u. služb. žel. ravnateljstva, Franja Bajdič, poštna uradnica v p., Antonija Bolha, Kristina Borštnik, roj. Sluga, dr. Ed-

vard Pajnič, apelacijski sodnik v p., Terezija Gros, upok, tobačne tovarne in Antonija Galof, roj. Klančnik v Vojniku, Ivan Čulk, pos. pri Sv. Matevžu, Jernej Škerlj, uslužbenec tovarne nogavic v Savljah, Cecilija Novak v Kašlju, Dr. Bogataj, okrajni zdravnik v Krškem, Julka Dežman, roj. Bertoncely v Selcih nad Škofjo Loko, Cecilija Koporec v Dobrniču, Anton Rožič v Ptuj, Ivan Kastelic, šolski upravitelj iz Ovsiš, Alojzij Škerlj, pos. na Robu, Janko Pirc, učenece industrijske vrhopterske šole v Polze- li, Frančiška Kurnik, roj. Belič, žena mizarskega mojstra in upok. tob. tovarne v Zg. Šiški, Ivan Škofic v Vrhpolju pri Kamniku, Janez Kralj v Radomljah, Ivan Lukančič na Viču, Karolina Potočnik na Vrhniki, Marija Kogovšek, pos. v Št. Vidu nad Ljubljano, Janez Ronko, st. biv. zidarski mojster v Cerknici in Andrej Bitenc v Dravljah.

Pet smrtnih žrtev v Martuljkovi skupini.

Prve dni maja se je v severni steni Špika v Martuljkovi skupini odigrala velika gorska tragedija, v kateri so našli smrt bratje Ivan, Milan in Jože Uršič, vsi trije slušatelji ljubljanske univerze, Hinko Maraus, dijak Tehnične srednje šole v Ljubljani in Franc Karner, sodni uslužbenec, sami mladi fantje v starosti od 21-25 let. Fantje so se podali iz koč v Martuljku proti. Frdamanim policam. Med potjo so se premislili in vstopili v Dibonovo smer v severni steni Špika in priplezali že do Dibonovega kamina. Ker je začel padati dež se je prva naveza — 2 plezalca — odločila za vrnitev. Pri tem je enemu fantu spodrsnilo in oba sta zgrmela na snežišče 200 m globoko med Špikom in Frdamanovimi policami in sta bila takoj mrtva. Ko so ostali trije opazili nesrečo, so se zavarovali v steni in čakali na rešitev. Predno je pa ta prišla, sta dva plezalca umrla radi o nemoglosti in izčrpanosti, tretji pa je po rešitvi tudi iz istih vzrokov izdihnil.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

ROMANJE SLOVENCEV K LURŠKI MATERI BOŽJI

Že petnajst let romajo Slovenci v Argentini k Materi božji v Lurdes. To romanje je vsako leto zadnjo nedeljo v maju. Tudi letos je bilo tako. V prvih popoldanskih urah so hoteli v ta kraj Slovenci z najrazličnejšimi vozili z vseh strani Veliškega Buenos Airesa. Pred votlino Lurške Matere božje se je ob pol štirih popoldne zbralo nad tisoč Slovencev, ki so najprej izmolili rožni venec nato so se pa uvrstili v procesijo ter se med prepevanjem slovenskih Marijinih pesmi pomikali najprej v zgornjo cerkev, odkoder so se vrnili v spodnjo cerkev. Tu

je imel pridigo g. župnik Janez Hladnik. Rojakom je toplo priporočal, naj se zatekajo k Mariji tudi tu z enako ljubeznijo kakor doma, da si bodo ohranili vero. Na srce jim je polagal tudi potro prošnjo, naj si rojaki med seboj v potrebi pomagajo in naj vsi pošteni Slovenci izgrajujejo še naprej svojo skupnost. Po njegovi pridigi je imel g. svetnik škulj z asistenco — on je vodil tudi procesijo — še pete litanije Matere božje z blagoslovom.

FARNO ŽEGNANJE PRI SV. JULIJI

V nedeljo, na narodni praznik 25. maja, je bilo pri Sv. Juliji, kjer ima svoje prostore tudi Društvo Slovencev in vse

Lepo priznanje

Znani šolnik in pisec slovenskih strokovnih in šolskih knjig, direktor Marko Bajuk piše o prvi izseljenski čitanki "NAŠI BESEDI":

"Prav vesel sem bil vzornega delca. K odličnemu uspehu Vam prav iz srca čestitam. To delo spada prav gotovo med najodličnejše publikacije in uspehe naše emigracije. Moje priznanje je brezmejno. Mene je iznenadila zelo posrečena razdelitev, bogata vsebina, prav v slovenskem duhu in stilu. Prebral sem prav vse z zanimanjem, ker sem se vedno v duhu šolnik, učitelj, ki zna ceniti vsako pozitivno delo, čeprav ni povsem brez prigovora. Kaj pa je brez hibe? Zato Vam k temu delu še enkrat iskreno čestitam."

osrednje slov. kulturne organizacije, praznovanje farne patrone Svete Julije. Ob osmih zjutraj je imel mašo pom. škof Msgr. Rocca, ob enajsti uri pa peto mašo z asistenco župnik g. Pedro Luis Gatti. Med to mašo je prepeval Slovenski pevski zbor "Gallus" pod vodstvom dirigenta g. dr. Savellija Mozartovo latinsko mašo v C, Duru, op. 14. Doprse- no petje "Gallusa" je našlo med argentinskimi verniki, med temi so bili tudi krajevni javni funkcionarji, najlepše priznanje. Popoldne ob pol sedmi uri je bila v cerkvi sklepna pobožnost.

Lanús

V nedeljo, 8. junija, bo po slovenski maši v župnijski dvorani prosvetno predavanje Društva Slovencev. Zaključno predavanje o slovenski zgodovini bo imel prosvetni referent DS g. Marijan Marolt. Vse Slovence iz Lanusa vabimo k udeležbi.

V nedeljo 8. junija t. l. ob 8. zjutraj bo sv. maša za vse rajne Rovtarje, ki so padli kot žrtve komunistične revolucije.

Vprašajte

tiste, ki so že videli Henri Ghéonovo dramo "Tri modrosti starega Wanga", pa Vam bodo povedali, da se res spleča gledati jo. Druga predstava te igre, ki nudi izredni duhovni in umetniški užitek, bo v nedeljo 22. junija v dvorani na Belgrano ob 18. uri. Udeležite se, ne bo Vam žal!

JO-VAR

M M M

(ali Matajevega Matica Matic)

PRELJUBA TONČKA

Maticu je bilo kar prav, da je Andraž odprl vrata toku njegovih misli. Sam ni vedel, kako bi začel.

"Bom že šel... še nisem težljiv..." je zamrmral, potem pa previdno začel. "Poslušaj, Andraž, nekaj bi ti rad zaupal... če ne boš prav nikomur povedal."

"Glej ga no, mar me ne poznaš?" se je napravil Andraž užaljenega. Njegova radovednost je rastla in hotela najti kavej, s katerim bi potegnil Maticovo skrivnost na dan. "Ali sem še kdaj kaj izčesnil, kar si mi zaupal?"

Matic se ta hip res ni spomnil kaj podobnega, čeprav bi se mogel marsičesa domisliti, če bi malo bolj pobrskal po svojem spominu...

"To je res", se je razveselil Andražev pripravljenosti. "Zato pa sem mislil nate, Andraž... Boš kaj prižgal?" mu je ljubeznivo ponudil cigareto.

"Hvala, ne bom! Saj že ti preveč zasmrjaš... No, kaj mi boš povedal?", "Hm..." se je obotavljaj Matic, ki mu primerna beseda kar ni mogla na jezik. "Ne vem, kako bi začel... je prekvato nerodna ta reč... pa preklemano važna..."

"I, kako bi začel? Kar začni, od kraja! Saj sva sama."

"No, ja... saj res. Kaj bi onegavil!... Hm... no ja, takole sem mislil, kajne... Rad bi se kako rešil te zoprne Vrbanke, pa ti tudi, je — li? Zavoljo Vrbane pa mi je narodno, ker je dober človek in nama je, po pravici povedano, že marsikdaj pomagal. Če bi se kar tako preselila, bi nama še zametil. Treba bi bilo najti

pravšno priliko, kajne... da bi mož razumel, da drugače ne more biti..."

"Veš kaj, oženi se!" ga je odločno prekinil Andraž.

Matic ga je začudeno pogledal. Toliko je premišljal, kako bi to reč čim bolj prepričevalno obrazložil Andražu — ta pa jo je kar v sredo zadel in mu besedo prinesel na krožnik! Začel je tam, kjer je Matic po svoji obrazložbi stvari hotel končati. Kar v zadrego ga je spravil.

"Oženi se, Matic!" je z vso resnostjo ponovil Andraž. Uganil je Maticovo misel že po rdečici, ki mu je planila v lice. "To bo najboljša prilika in izgovor, in potem te tudi Vrbane ne bo mogel več zadrževati."

"Pa ti? Boš tu ostal?"

"Za mene ne skrbi! Nisem tak skrupelj kot ti, in končno nisem v nobeni žlahti z Vrbanom."

"Poslušaj, Andraž!" je dobil zdaj Matic že večje zaupanje od prijatelja. "Takole sem mislil... Zidal bi. Dva leta že imam in še nekaj pesjakov na strani. Pravijo, da tudi banka nekaj posodi. Pa bi še delavnico postavil. Če bi ti bilo prav, bi šla v kompanijo, posebno še, ker si ti izučen mizar. Znaš dobro govoriti in onegaviti z ljudmi... Začela bi z malim, sčasoma pa bi nama rajtam tudi na širje steklo... Kaj misliš, Andraž?"

"Hudirja!" je vzkliknil Andraž in ga neverjetno gledal. Ti Mataj ti, kje je vzel toliko pameti in podjetnosti?! To ima od svoje matere, je pomislil. Že zadnjič ga je presenetil, ko mu je pripo-

vedoval, kako spretno je svojega mojstra ugnal, da mu je zvišal plačo. Na lepem je šel k drugemu mojstru, se zmenil z njim za višjo plačo, potem pa svojemu odpovedal, češ, da mu drugi ponuja več. Prvi hip ga je mojster debelo gledal, potem pa mu takoj primaknil, in še več, kot mu je bil ponudil oni. Matic mu je ugajal — pa saj mu je lahko! Tako pridnega delavca bi težko dobil!

"Nisi neumen, Matic, čeprav si Matajev! Le kdaj si prišel na tako pametno misel?"

"I tako... Človek grunta pa grunta, kako bi se na najlepši način rešil te zlokmov ženske, pa jo nazadnje le iztušal."

"E, Matic, samo zavoljo Vrbanke nisi gruntal tega. Le kar po pravici povej: to misel ti je dala kaka druga Vrbanka!"

"Katera druga Vrbanka?" ga je debelo pogledal Matic.

"No, kakšna Vrbanka mlajših lic! E, Matic, nekaj skrivaš za bregom! Ni lepo, da mi ne zaupaš."

"Kaj bi skrival? Res je. Ali — Tončka vendar ni nobena Vrbanka!" je nejevoljno vzkliknil Matic. A takoj je uvidel, da se je prehitro izdal. Sicer mu je to itak hotel zaupati, a ne tako v eni sapi. Posebno pa še v taki zvezi! Zardel je do ušes in v zadregi povsod oči. Zato ni opazil, kako so se Andražu čudno razširile oči in kako so se začele ispreminjati barve na njegovih licih. Kar vrglo ga je kvišku.

"Kako, kako Matic? Kdo, si rekel, da ni Vrbanka?"

"Tončka!..."

"Berdajsova?"

"I, kajpak, Berdajsova! No, o njej pa res ne moreš reči, da bi bila kaka Vrbanka! Še malo ne!"

Andraž ni mogel verjeti. Ta prekle-

mani Matic, Mataj matajasti, ta da je vrgel oči za njegovo Tončko? Vraga! Le kako in kdaj se je spentljal z njo? Ali je to sploh mogoče? Kakšen okus pa ima Tončka?!"

"Od kdaj pa sta si na roko s Tončko?" ga je vprašal s skoraj topim glasom in le stežka zakrival svoje vznemirjenje.

Matic je gledal v tla in v zadregi drsal z nogo po podu.

"One... to se pravi... Kako misliš, na roko?"

"I, tako... Si se že kaj menil z njo?"

"Seveda!..."

"Kdaj pa... in kje?" je vpraševal kot pri spovedi.

"Takrat... na tistem koncertu... ko je pel tisti one... 'Gallus'... ali kako se že imenuje ta pevska družina..."

"Pa kaj sta se menila?"

"No ja... nič posebnega... Tako, kajne... vprašal sem jo, kako kaj živi — pa če je zdrava in to... Pa je rekla, da še kar, hvala Bogu! Potlej sem jo vprašal, če se me še kaj spomni iz Italije pa z barke? Pa je dejala, da prav dobro... Še smejala se je! Spomnila se je, kako so me takrat na ekvatorju potunkali v vodo... Tudi zate je vprašala."

"Zame?" se je razveselil Andraž in ostre poteze v njegovem obrazu so se omilile. "Kaj pa je rekla?" je vprašal živo.

"Je dejala, kajne, kod se kaj zadržuješ... da te je malokdaj kje videti... in tako. Pa da si pripraven fant, je rekla."

"Nič drugega?"

"Mm..." Potlej sva govorila o drugih rečeh. Vprašala me je, kako mi je koncert kaj po volji — pa sem ji dejal da še kar. Samo, da smo včasih na Zaplani bolj po domače zapeli, kajne, in da sem jaz navadno čez jemal. Ona pa, da ji je petje hudo všeč in da bi ga kar naprej

poslušala. No, potlej sem jo pa pobaral, če se kaj moži."

"In?"

"Smejala se je, pa oba sva se smejala... Potlej se je začela skoraj jeziti! Da smo fantje preveč ošabni, je dejala, da se nič ne menimo zanje, kakor za dekleta, kajne... da se hočemo samo onegaviti z njimi — in pa to... zaresno pa, da nobeden ne misli. Jaz sem ji pa rekel, da ni tako hudo, da vse preveč slabo misli o nas... in da bi se že zaresno menili, če bi one ne bile tako onegave... no, prevzetne sem dejal. Kako ti je zrasel deklič! 'Me prevzetne', je dejala 'bi rajši sebe malo pogledali, ko hodite okrog kot kakšni lordi, kot da je vse mesto vaše!' je dejala. 'Po plesih pa veselica se preganjate, pa s špankami se onegavite, nas vam pa še k mariri ni! Jaz pa, da teh neumnih mestnih plesov še plesati ne znam, da ne hodim po nobenih veselica, sam dejal, pa da rajši hranim denar za hišo, kaj ne... da imam že dva leta kupljena — in pa to... 'Glej ga no, Matica!' je dejala, 'že kar dva leta ima pa še zidati misli!... Tak zakaj se pa potlej ne oženiš? 'je dejala.' Saj bi se, 'sem dejal' samo neveste še nimam!"

"In ona? Kaj je rekla?" je nestrpno silil Andraž.

"Ona!... Rajtala je nekaj reči, pa je prišla tista Kolavdrova Franca, tista avša, ki je že z barke več ne morem — saj veš kakšna sitnica je bila, vse posod je vtikala svoj nos za nama — pa jo je potegnila v stran. Da bo odmora konec, je dejala, pa da bi bilo škoda kaj zamuditi, ko se peveci tako dobro štreka-jo."

"Pa otorej... nista nikoli več govorila?"

"Mm!... Po koncertu bi se bil rad še kaj pomenil z njo, magari jo pospremil do doma, kajne, pa se je tisti prekvati

SLOVENCI PO SVETU

USA

Velikašni pogreb Monsignora Jerneja Ponikvarja

Smrt župnika (17. marca t. l.) pri Sv. Vidu v Clevelandu Monsignora Jerneja Ponikvarja je nov hud udarec, ki je zadal vse Slovence v USA. Pokojni Monsignor je bil ena najmarkantnejših osebnosti med slovenskim duhovništvom v USA. Najlepša spomenika si je postavil s trinadstropnim poslopjem za slovensko šolo (1912) in s postavitvijo nove cerkve sv. Vida, ki je največja in najlepša slov. cerkev v Ameriki. Pogrebno mašo za pok. Monsignora je opravil clevelandski nadškof, katerega mu so asistirali sami slovenski duhovniki — vseh duhovnikov je bilo na pogrebu nad 100. Od pokojnika se je poslovil v slovenščini Msgr. Ivan J. O. m. a., v angleščini pa sam nadškof. Pred cerkvijo je paradna četa policijske konjenice postavila častno stražo. Po opravljenih molitvah za pokojnega Monsignora v cerkvi, se je razvil na pokopališče veličasten pogreb, ki je bil samo odraz izrednega ugleda in spoštovanja, ki ga je užival pokojni Monsignor v Clevelandu.

REV. ALOJZIJ BAZNIK — NOVI ŽUPNIK PRI SV. VIDU

Po smrti Msgr. Ponikvarja je clevelandski nadškof dr. Edvard F. Hober imenoval za župnika pri Sv. Vidu v Clevelandu Slovenca in sicer dosedanjega kaplana pri sv. Lovrencu v Clevelandu g. Alojzija Baznika.

Novi župnik pri Sv. Vidu v Clevelandu g. Baznik je vsem slovenskim beguncem iz raznih italijanskih taborišč znana osebnost. Med zadnjo svetovno vojno je bil namreč ameriški vojni kurat v Italiji ter je po letu 1945 storil zanje vse, da je o njihovi usodi zvedela poštna ameriška javnost in jim priskočila na pomoč. Z vso svojo avtoriteto in z vsem svojim velikim ugledom pri ameriških vojaških osebnostih je podprl delo Socialnega odbora v Rimu, da je lahko izvedel svojo akcijo za preselitev slov. beguncev v prekomorske dežele. Med svoje največje dobrotnike pa ga šteje tudi slovensko bogoslovje, kateremu je posebno v začetni dobi v Pragli nudil vso svojo pomoč. V zahvalo za vse te velike zasluge, ki si jih je pridobil za rešitev slovenskih protikomunističnih Slovencev, mu je clevelandska podružnica Lige kat. ameriških Slovencev posvetila 30. decembra lanskega leta svojo največjo prireditel, na kateri sta govorila tudi predsednik NO za Slovenijo gr. dr. Miha Krek in Prevzvišeni g. dr. Rožman. — Čestitkam Slovencev v USA k njegove mu imenovanju za župnika v največji slov. fari v USA se iskreno pridružuje tudi Slovenci v Argentini.

Društveni oglasnik

SEZNAM KNJIG

DRUŠTVENE KNJIŽNICE

Vovk Joža: Naš Buček. 436.

Vrabl Rudolf: Božično darilo. (Povest). 3.753.

Vrba Jan — Franc Bradač: Božji mlinci. 1.226.

Vrba Jan: — Doktor Fran Bradač: Stari in mladi 473.

Vuk Ivan: Ministrant Ivan. 80, 80a, 80b. Vrhovec I.: Mutci. 44.

Vuk Ivan Pravljičje Iztoka. 2.629.

Washington Irving: — Jan Bakart:

Dve angleški povesti.

Rip van Winkle.

Povešt o dolini sna. 3.727.

Wast Hugo — Mirko Javornik: Zlato večnega Jada. (Roman). 409.

Weiser D. J. Franc — Pucelj Janez: Vatomika. (Indijanska povest). 175, 175a.

Weyer Maurice — Constantin Silvester Škerl: Usodna preteklost. (Roman). 1.338.

Wren Parival C. — Avgust Petrišič: Trije bratje. 462.

OSEBNE NOVICE

Duhovniška sprememba. G. Dr. Fran Jaklič, ki je doslej bival v župnišču župnije San Bartolome na Avda. Chiclano in Boedo se je preselil v polikliniko Salaberry na Avda. Juan B. Alberdi 6350, Buenos Aires, kjer je rojakom, ki stanujejo v bližini te poliklinike, vedno na razpolago.

Marsikdo še ne ve...

...da glavni nemški vojni zločinci v berlinski ječi Spandau žive takole: bivši vodja nemške mladine Baldur von Schirach in oboroževalni minister Speer pereta perilo sojetnikom. Bivši gospodarski minister Funk večkrat igra na harmonij v kazniški kapeli, admiral Raeder je knjižničar, admiral Doenitz pa vrtnar. Hess ne dela nič ter menijo, da se mu je res omračil um. Priporniki dobe za branje po eno knjigo na štiri najst dni ter smejo dobiti in pisati po eno pismo mesečno. Vsaka dva meseca smejo sprejemati obiske, ki trajajo po 15 minut ter mora obiskovalec in pripornik držati roke na mizi ter se ne smeta dotakniti eden drugega. Noben pripornik ne ve ničesar, kar se dogaja v zunanjem svetu.

OBVESTILO

Odbor Slovenske fantovske zveze vabi slovenske fante - protikomunistične borce, da se zberejo v nedeljo, 8. junija t. l. ob štirih popoldne v salezijanski dvorani na Belgrano. Naš sestanek bo posvečen spominu padlih očetov in bratov - protikomunističnih borcev. Na sporodu so govori in petje domobranskih pesmi.

Vsem znancem in prijateljem sporočamo žalostno vest, da je dne 9. maja t. l. umrla naša draga sestra, teta, svakinja, gospodična

Angela Soršak

učiteljica v pokouju.

K večnemu počitku so jo položili dne 11. maja na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani.

Maša zadušnica za blago pokojnico, katero bomo ohranili v hvaležnem spominu, do dne 31. maja t. l. ob 9. uri v kapelici Srca Jezusovega v ulici Cochabamba 1470.

Naj počiva v miru!

Žalujoča družina ing. Zemanek in ostalo sorodstvo

Buenos Aires - Ljubljana, 29. maja 1952.

Najboljšega prijatelja imaš v do-lje, razvedrilo in oporo v vsakdanji bri knjigi. Koledar-Zbornik Svobod- življenski borbi. Če ga še nimaš, ne ne Slovenije za 1952 Ti bo v vese- odlašaj več z nakupom.

POZOR SLOVENCI!

Ne pošiljajte svojcem paketov na isti način kot dosedaj! V Jugoslaviji sou vedli nove omejitve in carine na pakete!

SUDEXPORT

ki pošilja pakete z vsemi živili v roku 20 do 30 dni iz Trsta v Jugoslavijo.

Vam lahko postreže z najtočnejšimi navodili.

Zahtevajte cenike.

Glavni zastopnik: Oton Fresl, RECONQUISTA 656/1-2. Tel. 31-2241

Uradne ure: od 9.30—1. ure dopoldne in od 3.30—7. ure.

Ob sobotah samo dopoldne.

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.

Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.

Kipe, podobe, svetinjske, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah

SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"

Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.

Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martínez 39, Bs. Aires.

TRANSITO

CANGALLO 439 — Oficina 602. T. E. 34-9185, od 9.—18. ure V domovino Vam v razmeroma kratkem času pošljemo cenene živilske pakete.

No. 16	\$ 90.—	No. 35	\$ 85.—
2 kg svinjske masti		0,5 kg surove kave	
2 kg prekajene slanine		8,5 kg sladkorja	
No. 17	\$ 100.—	No. 36	\$ 130.—
1 kg surove kave		1,5 kg surove kave	
3 kg svinjske masti		7,5 kg sladkorja	
No. 18	\$ 100.—	No. 38	\$ 140.—
4,5 kg sladkorja		1,5 kg surove kave	
4,5 kg riža		5,5 kg sladkorja	
		1,5 kg svinjske masti	

Pomoč družinam v Sloveniji

BOGATA IZBIRA PAKETOV

z vsemi potrebnimi živili in ostalimi koristnimi predmeti

Zahtevajte cenike.

EUROPLATA

POZOS 129 - I. nadstropje

BUENOS AIRES

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300

NAKUP ZLATNINE IN UR JE STVAR ZAUPANJA — ZATO KUPUJTE SAMO PRI ZANESLJIVI IN SLOVENSKI TVRDKI PO IZJEMNIH CENAH VAM NUDIMO:

poročni prstani, 18 krt zlato, par \$ 180.—
uhani v 18 krt zlato „ 42.—
damska zapestna ura posebno lepe izdelave z garancijo „ 145.—
krasna zlata damska zapestna ura, Anker s 15 rubini z zapestnico, vse iz masivnega 18 krt zlata in obložena z bague rubini, s triletno garancijo „ 1450.—

ENKRATNA, POSEBNA PRILOŽNOST:

"OMEGA", zapestna, avtomatična, s fosforescirajočo številčnico, samo en komad „ 1150.—

VSA ZLATARSKA IN URARSKA POPRAVILA — strokovno in hitro.

Ob sobotah in nedeljah se lahko naše stranke zgledajo tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši v prvem nadstropju dto 5, to je Olazabal 2338 dto 5.

Blaže smukal okrog nje — pa še Franca je bila zraven. Ta se je držal ko kikirli! Rajtam da je zaljubljena v Tončko ali kajli? Ali pa škili za Blažetom, kaj se ve?... Potlej je pa nisem več dobil na besedo. Pred cerkvijo pa ne moreš govoriti o takih rečeh — pa še zmirom je Franca z njo, pa Blaže seveda. Kakor dva ministranta...

Andraž se je porogljivo smehljajal in se potešen spet vlegel. Glavo si je naslonil na lakti in blazini in se zamislil.

Matičeva zgodba o pogovoru s Tončko ga je vznemirjala in tešila obenem. Ne verjame, da bi se bila Tončka vnela za nerodnega Matice. Torej je ljubezen samo še na eni strani, kaj dlje pa po vsej verjetnosti tudi ne bo prišlo. Ali šment razumi ta dekleta! Navsezadnje ti gredu tudi mimo srca, če vidiš lote in hiše in to precej odtehta!... Zakaj ni posnel varčnega Matice, pa si tudi on kupil kakega lota?... Potem pa še Blaže! Ta gorila robavsarska, prav ta bi bil za Tončko, saj! Res smešno!... Ne, tu bo treba nekaj ukreniti... Sam je kriv, da je tako... Premalo se je briga za deklica, preveč odlašal, pa so mu začeli drugi uhajati v zelniki!... Čisto po pravici mu je očitala Tončka, da ga je premalo videti!... Bedak neumni! Štrbenkljal je za drugimi, za kratek čas, Tončko pa hranil za nazadnje, ko bi šlo za res!... Ali naj Tončka voha za njegovimi nameni?... Pa saj bi se bil že približal — ali zaradi Blažeta ni maral. Ni ga mogel, že iz Italije ne, odkar sta se sprla pri tisti kupčiji s tobakom... A da je Tončka vprašala zanj!... In še celo, da je pripraven fant, je rekla... To mu je ugodno znamenje!... Da, da, treba je nekaj napraviti! Oba, Matice in Blažeta, mora izpodnesti. Za prvega niti ne bo težave, potem pa sam zadevo s Tončko resno vzame v roke!...

S pikrim pogledom je pogledal Matice.

"Imaš Tončko rad, Matie?"

"Mm..."

"Zelo?"

"Oh, še vprašuješ!" se je zdrnil Matie iz otožne zamišljenosti. "Tako preklemano rad, da... da bi jo kar pojedel! Pa saj je tudi vredna, jeli? Tako zala pa ofertna, da bi jo kar naprej gledal! Posebno, kadar se zasmije — prekvato — je pa že tako fletna, da ti gredu kar gomazinci okrog srca! Rajtam da tudi sveta Neža na zaplan-skem oltarju ni tako lepa, presneto da ne!"

Andraž se mu je ironično smehljajal.

"Prav, prav, Matie, to je vse lepo in v redu! Pa pri taki stvari je treba dvojega... to se pravi, dveh, ki se imata rada; če ne, ni nič! Ali pa veš, da te ima tudi Tončka rada?"

Matie je žalostno povesil glavo. Spomnil se je svoje smole pri ženitvi z Rogičevim Manco...

"Saj to je tisto, prekvato!... Kako bi človek to doagal?"

"I, kako? Vprašaj jo!"

"Hm... Vprašaj? To je lahko reči, ali —"

"Sama ti ne bo povedala!"

"Saj!... Ali — kako naj jo pobaram? Skoraj laže bi umrl, ko pa jo kaj takega vprašal, prekvato da! Sem preneroden v jeziku..."

Proseče je pogledal tovariša in zaupno sedel k njemu na posteljo.

"One... Poslušaj, Andraž!... Zmerom si mi bil dober prijatelj in že kajkrat si mi v silo pomagal, Bog ti povrni! Še zdaj mi, Andraž! Res, prav lepo te prosim. Ti znaš tako pametno pa premišljeno zastaviti besedo — zmirom od prave strani... Pa bi takole po ovinku pobaral Tončko, kako kaj misli o meni — ali ne? Kako da jo imam rad, ji povej, pa da zaresno mislim nanjo! Pa boš videl, kaj ti poreče... Res, Andraž,

do smrti ti bom hvaležen, saj veš! Ne bo zastoj!... Ali bi? No, Andraž!..." je goreče prosil in ga nežno prijel za roko.

"Bom videl... Bom videl, kaj bi se dalo napraviti", se je obotavljal Andraž in razmišljal, kako bi ga ukanil.

"No daj, Andražek!" — tesneje mu je stisnil roko. "Še kako nagrado ti dam, pa še stanovanje boš imel zastoj pri nama."

"Kaj bi tisto, saj ne mešetariva za konja... Hm... Stvar je treba premisliti, Matie, to niso mačje solze!"...

"Oh tebi ne bo težava!"

Andraž je napenjal možgane. Tedaj pa se mu je zablistalo v glavi in v trenutku je bil stkan premeten načrt.

"Veš kaj, Matie? Piši ji!"

Maticu je kar sapo zaprlo.

"Piši ji, piši!" je vneto silil Andraž.

"To je najboljši način, pa tudi najbolj pripraven! Gotovo pa lažji ko umreti!"

Matie ni vedel, ali se šal ali resno misli.

"Brez šale, Matie! Pismo lahko v miru napišeš in ji vse po vrsti lepo razložiš, ne da bi ti bilo kaj nerodno. In pisana beseda ima vse drugačen učinek, kot pa govornjena beseda, ki jo kar butiš v človeka. Posebno pri takih rečeh! To je približno tako, kot če usadiš sadiko v zemljo. Prvi dan še nič ne vidiš, ali se je sadika prijala, pa ji prilivaš in prilivaš, in v nekaj dneh že vidiš, kako se je sadika prijala, pognala vršič — potem pa veš, da bo rasla. Prav tako je s pismom. Prvo pisemce deklica malo iznenadi, mogoče še hudo, kakor je pač prilika. Potem pa premišlja, premišlja in grunta, tehta besede in fanta... Mogoče to traja en dan, dva ali še več... Kakor je pač fant. Pa dobi drugo pismo — dvomi začnejo plahneti — dobi tretje, — dvomi izginejo, misel se je oprime, ji zleze v srce — in sadika se je prijala!"

"Matic se ni mogel načuditi Andraževi modrosti. Kar zasmel se je, tako ga je ta misel prevzela. Da, da, Andraž pozna življenje, on ima izkušnje z ženskimi svetom!"

"Tak potemtakem... misliš res, da bi ji pisal?"

"Mislim, Matie!"

"Hm, hm..." se je zamislil Matie.

"Ni napačna ta beseda... Celu prav modra je!... Samo to je hudik... s peresom si nisva nič kaj v žlahti!... Že zmašim kako pismo domov, pa še takrat po navadi ne vem, kaj bi nabrskal... Kako pa bi seimpral takole zaljubljeno pismo, pa res ne vem..."

"Majhna skrb!" je vzkliknil Andraž.

"Mar sem jaz na zelniku zrasel?"

Maticu so se hvaležno zaiskrile oči.

"Saj res, prekvato!... Bi mi pomagal?"

"Zakaj pa ne! Tako ti ga skujem in olišpam, da se bo Tončki kar od veselja stajalo srce, pa če bi bilo iz samega ledu! Naj bom bedak in ne Andraž, če se ti deklič od same nebeske sreče ne razjoče! Nisem enkrat prebral pa do pike preštudiral tiste knjige z naslovom: 'Sto ljubavnih pisem!'"

Matevžu je od neizmerne sreče vriskalo srce.

"Boglonaj, Andražek! Vedel sem, da mi ne boš odrekel. Če bi ne bilo tako pozno, bi te povabil na polje vina, Tončki na zdravje. Pa jutri!"

Ponudil mu je svojo široko in žuljavo desnico. Andraž jo je sprejel s pikrim smehljajem in Matie mu jo je tako stisnil, da je Andraž kar vrisnil od bolečine.

"Že dobro, že prav Matie! Takoj jutri napišem pismo, ko je nedelja. V nedeljek pa ga jaz oddam na pošto, ker grem prav tam mimo na delo. Velja?"

"Velja! Velja, Andraž!" — Tako sladko, ko nocoj, Matie že dav-

no ni usnul. Sicer je še dolgo razmišljal, kaj in kako bo pisal Tončki, a nič posebno primernega mu ni prišlo na misel.

Po čemu bi si ubijal glavo, ko pa mu bo Andraž nasul misli in okraskov, kakor bi rožice sadil! On zna!... Oh, ta Andraž! Kako mu mora biti hvaležen! Sicer mu je v preteklosti že marsikatero bridko nadrobil... Bogu bodi potoženo!

— a tudi kaj dobrega mu je že storil! Ta dobrotu pa, da mu bo pomagal utreti pot do Tončke, pa mu bo sploh zabrisala vse prejšnje grehe, kot mokra gobas kredo popisano desko!...

Mehka roka sanjske vile mu je rahlo zatisnila trudne veke in nežno zravnila zaskrbljene gube na širokem čelu...

Sladka godba ga zaziblje v prečudovite sanje... S Tončko v beli nevestini obleki ponosno stopa pred oltar. Neizmerna sreča sije Tončki z mehkih rožnatih ličic.

Vsa cerkev je razsvetljena, kot bi samo sonce sipalo zlate žarke s cerkvenega svoda, in cerkev je posuta z belim cvetjem, kot bi jo bil pravkar sneg zapadel. Mogočno buče orgle poročno korračnico in cerkvene klopi so polne svatovsko oblečenih znancev, ki se jima prijazno smehljajo. Na koro so pripravljeni tudi pevci, da jima bodo zapeli poročno pesem. Pred oltarjem pa že čaka z resnobnim obrazom župnik, ki bo zdaj zdaj zvezal njuno srečo za večno...

Nenadoma pa mu zastane korak in kri mu zleden na žilah. Poleg župnika stoji kot ministrant Smukov Blaže in se mu zlobno reži v obraz. Tedaj prestrašen opazi Matie, da nima svatovske obleke, temveč da je v sami spodnji obleki!... Mrzel pot ga oblije in od groze zakriči!...

Ob kuhinjski mizi pa dremlje ubogi Vrban in sanja, kako presrečen vodi svojo izvoljenko, mlado Vrbanko, pred poročni oltar, novi sreči naproti...

(Nadaljevanje v prihodnji števil.)